

Základní škola, Praha 10 – Hostivař – Hornoměřcholupská 873

Školní vzdělávací program – školní družina

Charakteristika školní družiny

Školní družina je důležitý výchovný partner rodiny a školy, který plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí, pomáhá dětem překonávat jejich handicap. Školní družina má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů, rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Hlavní úkoly školní družiny při realizaci školního vzdělávacího programu

Program usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině. Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

Z tohoto hlediska je potřebné, aby školní družina naplňovala tyto hlavní úkoly:

- zabezpečovat zájmové vyžití a regeneraci sil dětí po vyučování
- rozvíjet tvořivost a posilovat sebevědomí
- vytvářet takové prostředí, aby se školní družina stala pro děti místem pro radost
- zabezpečovat komunikaci vychovatelek a rodičů

Ke splnění úkolů stanovených školním vzdělávacím programem je potřebné soustavně vytvářet tyto podmínky pro činnost školní družiny:

- vytváření inspirujícího a nestresujícího prostředí
- účelově vybavovat prostory školní družiny s možností kreativního uzpůsobení (pracovní koutky)
- zabezpečit využívání prostor školy, zejména tělocvičen, počítačové učebny, keramické dílny, cvičné kuchyňky, knihovny, multimediální učebny a sportovního areálu
- pro činnost školní družiny využívat vhodné okolí školy, zejména lesopark

Obsahové a organizační zabezpečení činnosti školní družiny při naplňování školního vzdělávacího programu:

Hlavní úkoly školní družiny při realizaci školního vzdělávacího programu jsou konkretizovány v **řádu školní družiny a v ročních tematických plánech** výchovně vzdělávací práce školní družiny

Činnost a výchovné působení školní družiny vychází z požadavků pedagogiky volného času, zejména ovlivňování volného času, nabídky alternativních aktivit, nabídky pomůcek, her

apod. Důležitými podmínkami výchovného působení jsou dobrovolnost, aktivity zaměřené na rozvoj osobnosti dítěte, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

Podíl školní družiny na realizaci školního vzdělávacího programu je realizován prostřednictvím dílen zaměřených na zájmovou estetickou, dramatickou, výtvarnou a tělovýchovnou činnost. Dítě má možnost dle vlastního zájmu se zúčastňovat různých aktivit. Činnost dílen je organizována tak, že si dítě může vybrat různé zájmové aktivity během každodenní práce školní družiny. Obsahově jsou dílny zabezpečeny tak, aby jejich činnost mohla být realizována v prostorách školní družiny i v době vycházek.

Z hlediska organizačního zabezpečení práce školní družiny má každé dítě, které navštěvuje školní družinu, stanovenou svou „mateřskou“ vychovatelku, která se svými dětmi zabezpečuje společné aktivity. Jedná se zejména o program, který je realizován v době mimo práci dílen (oběd, doba odpočinku apod.)

Dílny jsou realizovány v těchto zájmových aktivitách:

- ***Oblast estetiky a výtvarné výchovy:***
 - jazykové dílny pro nejmenší zaměřené na anglický jazyk
 - jazykové dílny pro nejmenší zaměřené na francouzský jazyk
 - jazykové dílny zaměřené na další cizí jazyk
 - dílny zaměřené na výtvarné činnosti pro nejmenší „Štěteček“
 - dílny zaměřené na výtvarné činnosti
 - dílny zaměřené na rukodělné činnosti
 - dílny zaměřené na práci s knihou
 - dílny zaměřené na keramiku
- ***Oblast dramatické výchovy:***
 - dílny zaměřené na sborový zpěv
 - dílny zaměřené na hru na hudební nástroj
 - dílny zaměřené na tanec
 - dílny zaměřené na recitaci
- ***Oblast tělovýchovy a sportu:***
 - dílny zaměřené na pohybovou výchovu pro nejmenší „Hříbata“
 - dílny zaměřené na míčové hry
 - dílny zaměřené na základní tělesnou přípravu k jednotlivým sportům
 - dílny zaměřené na cvičení při hudbě

▪ **Ostatní oblasti:**

- dílny zaměřené na poznávání současnosti a minulosti našeho regionu
- dílny zaměřené na kuchařské činnosti „Domeček“
- dílny zaměřené na práci s osobním počítačem
- dílny zaměřené na malování na počítači (s využitím jednoduchých grafických programů)
- dílna zaměřená na stolní hry
- dílna zaměřená na ekologii a poznávání přírody

V práci dílen je kladem důraz zejména na tyto výchovné cíle:

1. **Výchova ke zdravému životnímu stylu:** výchova k odpovědnosti za svou osobu, výchova k odpovědnosti za své zdraví, výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim, dodržování osobní hygieny, posilování tělesné zdatnosti, rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby
2. **Posilování komunikačních dovedností :** kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se, schopnost naslouchat, uplatnění se v kolektivu, kulturní život
3. **Odpovědnost za své chování:** řešení různých situací, pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů, důvěryhodnost ,pravdomlupnost a morální kvality, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování
4. **Ovládání negativních citových reakcí:** vypořádat se stresem, řešení životních situací, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy
5. **Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině:** kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí, posilování pozitivního myšlení, objektivní hodnocení činnosti každého člena, vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny (temperament, postoje, hodnoty)
6. **Formování životních postojů:** vytváření společensky žádoucích hodnot, vytváření základů právního vědomí, úcta , porozumění, tolerance, schopnost a ochota pomoci, vytvoření vlastního sebevědomí, posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům, prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus - podobnost a odlišnost lidí), rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Využívání již získaných poznatků z vyučování

Při plnění hlavních cílů školní družiny je potřebné neustále vycházet z možnosti vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně - vzdělávací práce školní družiny. Tohoto cíle je potřebné dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky a

zároveň přinášet nové podněty a obohacovat poznatky dětí. V tomto smyslu je potřebné, aby obsah dílen odpovídal naplňování tohoto úkolu.

V jednotlivých vzdělávacích oblastech se jedná o naplňování těchto výchovně vzdělávacích cílů:

- **Člověk a jeho svět:** místo, kde žijeme - vztah ke své škole, městu, státu, vycházky, výlety, poznatky z cest
- **Lidé kolem nás:** příbuzenské vztahy v rodině, vztahy mezi dětmi, vztahy ke škole, pravidla soužití, chování lidí-pravidla slušného chování, principy demokracie, základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti
- **Lidé a čas:** regionální pověsti a báje, tradice, zvyky, odlišnost způsobů života, návštěva kulturních institucí-muzeum, hvězdárna, knihovna, galerie, orientace v čase
- **Člověk a příroda:** rozmanitost živé a neživé přírody, ochrana přírody, praktické poznávání přírody, proměny přírody, roční období, činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní), ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody, likvidace odpadů-třídění odpadů
- **Člověk a svět práce:** zpracování tradičních i netradičních materiálů, elementární dovednosti

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Podmínky hygienické a bezpečné působení

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění dítěte
- stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží na pitný režim
- zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých ve znění pozdějších předpisů (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
- bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, děti má neustále v zorném poli
- označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky se školním

řádem a s provozními řády – školní jídelny, školní družiny, tělocvičen, školního hřiště

- o bezpečnost silničního provozu – děti jsou na začátku školního roku poučeny o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno
- o dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou první pomoci

Psycho-sociální podmínky

- o pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede děti k otevřenosti a partnerství v komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- o respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků
- o věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu dětí, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- o ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit sociopatologickým jevům
- o spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činností, vlastní podíl dětí na případném řízení a následném hodnocení
- o včasná informovanost – vychovatelka včas informuje děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

- o zabezpečení výuky a výchovy těchto žáků se uskutečňuje plně v souladu se školním vzdělávacím programem a s materiálními, technickými a personálními podmínkami školní družiny. Vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných se ve školní družině realizuje zpravidla formou individuální integrace v běžných třídách a skupinách. Škola se opírá o doporučení a spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem či praktickým lékařem pro děti a dorost. Důležitá je spolupráce vychovatelky s rodiči (zákonnými zástupci) žáka, s třídním učitelem, vedením školy.